

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Describitur visio imaginaria, eiúsque literalis sensus traditur. Sectio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Et descendit ignis à Deo de caelo, & deuorauit eos, & diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis, & sulphuris: vbi & bestia, & pseudo propheta cruciabuntur die, ac nocte in secula seculorum. Et vidit thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cuius conspectu fugit terra, & caelum, & locus non est inuentus eis. Et vidi mortuos magnos, & pusillos stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt: & alius liber apertus est, qui est vite: & iudicati sunt mortui ex his, quae scripta erant in libris secundum opera ipsorum, & dedit mare mortuos, qui in eo erant, & mors, & infernus dederunt mortuos suos, qui in ipsis erant: & iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum. Et infernus, & mors missi sunt in stagnum ignis. Haec est mors secunda: Et qui non inuentus est in libro vitae scriptus, missus est in stagnum ignis.

COMMENTARIUM VNICVM EXEGETICVM.

De explanatione huius capituli.

Describitur visio imaginaria, eiusque literalis sensus traditur.

SECTIO PRIMA.

Primum vidit Ioannes Angelum descendentem de caelo, habentem clauem abyssi, & catenam magnam in manu sua, qui apprehendit draconem serpentem antiquum, qui est diabolus, & ligauit eum per annos mille. Hunc Angelum Doctores communiter Christum interpretantur: quam etiam sententiam videtur innuere D. August. lib. 20. de ciuit. cap. 7. Christus enim est, qui habet clauem abyssi, & qui apprehendit, ligauitque daemone[m] impetis sui catena, ut ait August. loco citato. Quod verò attinet ad mille annos, sine dubio accipiendum est, ut ait Andr. Caesar. totum tempus, quod à morte Christi vsque ad aduentum Antichristi decurrit, ut in posteriori sua expositione docet citatus August. & D. Gregor. 3. Moral. c. 12. Est enim millenarius numerus perfectionis, vniuersitatemque significat. Haec enim est posteri[r]atio, quam affert D. August. loco citato, quae propria est, aeternitatem, quam idcirco priori, quam attulerat, praerulisse videtur, cum posterius commemorauit: & merito, prior enim omnino non cohaeret. Aut certe, inquit, mille annos pro annis omnibus huius seculi posuit, ut perfecto numero notaretur ipsa temporis plenitudo. Millenarius enim numerus denarij numeri quadratum solidum reddit: decem quippe decies ducta sunt centum, quae iam figura quadrata, sed plana est. Et autem in altitudinem surgat, & solida fiat, rursus centum decies multiplicentur, & mille fiunt. Porro si centum ipsa aliquo modo pro vniuersalide aliquando ponuntur, quale aliud est, quod Dominus omnia sua dimittendi, & cum

Christus Angelus habens clauem abyssi.
D. August. Mille annos tempus à Christo ad Antichristum.
Andr. Cas. D. Greg. Poitius totum tempus huius mundi.
Millenarius numerus perfectus, quadratus, & solida figura.

sequenti promisit, dicens: Accipiet centuplum in hoc seculo: quanto magis mille pro universis
 Matt. 19. 29. tate ponuntur, ubi est soliditas ipsius denaria quadratura? Unde & illud melius intelligitur,
 Psal. 104. 8. quod in Psalmo legitur. Memor fuit in seculum testamenti sui, verbi, quod mandavit in
 m. de generationes. Hæc Augustinus.

II. Toto igitur hoc tempore ligatus est dæmon, ne totā suam vim exeret aduer-
 sus Ecclesiam: & ut ait Ioannes, ne amplius gentes seducat: quod ita interpre-
 tatur ibidem Augustinus: Ab eis, inquit, gentibus seducendū huius interdicti vinculo,
 & claustro diaboli prohibetur, quas pertinentes ad Christū seducebat antea: Hæc enim Deus
 D. August. elegit ante mundi constitutionem erueri de potestate tenebrarum, & transferre in regnum filij
 claritatis sue. Ad hoc ergo ligatus est diabolus, ut non seducat gentes, ex quibus constat Eccle-
 sia, quas antea seducebat tenebat, antequam esset Ecclesia. Hæc ille. Post hæc, inquit Ioannes,
 oportet illum solui modico tempore, id est, tribus annis cum dimidio: tanto enim tempo-
 re perdurabit Antichristi persecutio. Obiter hic ad mores obserua, cum diabo-
 Quomodo, & quibus nocet
 dæmon liga-
 tus.
 D. August.

lus sit ligatus à Christo illis tantum nocere possit, qui ad eum tentationibus cō-
 sentiendo accesserint: quemadmodum, quod quis à cane, non ève ligato mor-
 deatur, culpa eius est, qui sciens, ac prudens ei propinquat. Id quod obseruat
 August. serm. 197. de tempore. Dicit, inquit, aliquis: si alligatus est, quare adhuc tantum
 praualeat? Verum est fratres charissimi, quia multum praualeat sed tepidat, & negligens, &
 Deum in veritate non timentibus dominatur. Alligatus est enim inquam in nexu canis ca-
 teneis, & neminem potest mordere, nisi eum, qui se illi mortifera securitate coniunxerit. Iam vi-
 dete fratres, quam stultus est homo ille, quem canis in catena positus mordet. Tu te illi per volu-
 ptates, & cupiditates seculi noli coniungere: & ille ad te non praesumeret accedere. Latrare po-
 test, sollicitare potest: mordere omnino non potest, nisi volentem: non enim cogendo, sed suadendo
 nocet: nec extorquet à nobis consensum, sed petit. Hæc Augustinus.

III. Secundò, Per anticipationem, & quasi obiter ostensa est Ioanni beatitudo
 Sanctorum, qui Antichristo non consenserint, cum vidit scultas sedes, sedentes
 que in illis omnes Sanctos, præcipueque illos, qui propter fidem Christi mor-
 tem oppetierunt, quos ait regnare cum Christo mille annis: cæteros autē mor-
 tuorum non vixisse, donec consummarentur mille anni. Hæc est, inquit, resurrectio
 prima: Beatus, & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima. In huius secunda mori non
 habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei, & Christi, & regnabunt cum illo mille annis. De
 his mille annis copiose disputabimus sect. sequenti. Deinde addit Ioannes: Cum
 Ligatus post
 mille annos
 soluetur Sa-
 tanas.

III. Porro aduerte fuisse hæresim multorum veterum, qui ex hoc loco occasio-
 nem acceperunt existimandi post generalem resurrectionem Christi
 stum mille annis cum Sanctis omnibus in terra in omnibus carnis deliciis re-
 gnaturum, quos propterea *χλιδῶς* appellabant, ut auctor est D. August. li. 20.
 de ciuit. cap. 7. in quam hæresim incidit Cherinthus hæreticus, ut auctor est
 Euseb. lib. 3. Histor. cap. 28. vbi de Cherintho loquens, sic ait: Iisdem temporibus
 etiam alterius hæreseos obortum Principem Cherinthum accepimus: de quo
 Caius, cuius iam in superioribus fecimus mentionem, in disputationum
 suarum dialogo ita scribit: Sed & Cherinthus, inquit, per reuelationes quas-
 dam, quas velut à magno Apostolo conscriptas, & per Angelos ei reuelatas
 putaret,

Hæresis de
 terreno Chri-
 sti regno per
 mille annos
 futuro.
 D. August.
 Cherinthi
 f. 1.
 Eusebini.

putaret, talia quædam portenta nobis introducit. Post resurrectionem terrenum dicit futurum esse regnum Christi in Hierusalem, & homines in carne iterum concupiscentiis, & vitiiis subiectam conversationem habituros. Contra fidem quoque Scripturarum quosdam mille annos designat, in quibus multa quidem, & alia corruptionis opera, & nuptiarum festiuitates dicit futuras ad eos, qui libidinis sunt detriti, decipiendos. Sed & Dionysius, cum de Ioannis reuelatione differeret, & quædam secundum ea, quæ antiquitus Ecclesiæ tradita fuerant, disputaret, mentionem facit huius ipsius viri his verbis: Cherinthus, inquit, à quo & Cherinthiana heresis oborta est, figmentis suis auctoritatem magni nominis acquirere secundum Scripturam huius præuam intelligentiam gestiebat: quippe cuius hæc erat hæresis, ut affirmaret terrenum futurum esse Christi regnum: & quia erat ventri, & gulæ, ac libidini deditus, ea futura decernebat, quæ sibi propria libido dictabat: ventris, & eorum, quæ sub ventre sunt, incitamenta cibis, potibus, nuptiis prædicabat explenda. Hæc Eusebius. Eundem errorem plerique tribuunt Papæ Hierosol. Episc. qui mox is de carnis deliciis, & libidinis illecebis nihil loquatur, colliguntque ex D. Hier. in lib. de Scrip. toribus Eccles. ubi agens de Papia sic ait: *Hic dicitur mille annorum Iudæa edidisse de vitiis & vitiiis quæ secuti sunt Irenæus, & Apollinaris, & ceteri, qui post resurrectionem aiunt in carne eius sanctum Dominum re, naturum.* Idem que affirmat Euseb. lib. 3. c. 39. Dicit, inquit, Papias, & alia plurima à maioribus sibi tradita miracula, & nouas quædam parabolas Saluatoris, & doctrinam incognitam, magisque fabulosam, mille annos futuros post resurrectionem, quibus corporaliter regnum Christi in hæc terra futurum sit. In eodem fuerunt Lactant. lib. 7. Diuin. instit. c. 24. 25. & 26. Tertul. Appollinaris, ut referunt D. Hier. in c. 36. Ezech. & Euseb. lib. 3. Hist. c. vlt. Contra quem errorem disputat Alfonso à Castro lib. 3. aduersus hæreses, hæresis 2. de Beautudine. Quam perperam autem eius erroris occasio ex hoc loco Ioannis arrepta sit, patet ex nostra expositione.

Tertio, *Cum consummati fuerint mille anni, hoc est, ubi deflexerit tempus à resurrectione Christi usque ad Antichristum: tunc, inquit Ioannes, soluetur satanas de carcere suo modico tempore, hoc est, tribus annis cum dimidio: quo tempore Satanas solvendus dicitur, quia per Antichristum, eiusque sectatores inauditam aduersus fideles persecutionem excitabit: quam nos in nostro tractatu de Antichristo copiosè descripsimus.* Quarto, Eo ipso tempore, quo Satanas solutus in Ecclesia grassabitur, *seductos gerdes, quæ sunt super quatuor angulos terra, Gog, & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris, Et ascenderunt super latitudinem terra, & circueuerunt castra sanctorum, civitatem dilectam.* De Gog, & Magog multa à Doctoribus disputantur, sed nos potiora perstrigemus. Euseb. lib. nono, Demonstrationis Euang. cap. tertio, arbitratur Gog, esse imperatorem Romanum: Magog Romanum imperium. Alij apud D. Hieron. in capit. 38. Ezech. per Gog, & Magog accipiunt prælium, quod inter Diabolum, & Angelos eius ex vna parte, & inter Michaelem, bonosque Angelos ex altera in celo Empyreo commissum fuit. Diuus Augustinus lib. 20. de ciuit. cap. 11. per Gog, quod interpretatur *rellum*, accipit Diabolum, qui est instar magni cuiusdam tecti, magnæque domus, in qua omnes mali habitant: per Magog autem, que interpretatur *de rellis*, intelligit exercitum Antichristi ex omnibus gentibus collecturam. Diuus Ambrosius lib. 2. de Fide, capit. vlt. censet Gog esse Gothos, qui multas Imperij Romani prouincias vastauerunt. Cuius sententia etiam meminit Diuus Hieron. in quatuor Hebraicis in Genesim. Idem porro diuus Hieronymus ad caput trigésimum octauum, & trigésimum

Ponebat voluptates corporis

Idem error Papæ fuit, & aliorum. D. Gregor.

Euseb.

D. Hieron. Euseb. Castro.

V. Quantotempore, & cur solvendus Satanas.

De Gog, & Magog variae sententia. Prima Euseb. Secunda.

Tertia. D. August.

Quarta. D. Ambros. Vltima. D. Hieron.

nouum Ezechielis. vbi fusc de Gog, & Magog à Propheta differitur, hec habet. Iudaei, & nostri Iudaei, antes putant Gog gentes esse Scythicas, immanes & innumerabiles, quae trahit Caucasum montem & Maotidem paludem, & prope Caspium mare ad Indiam usque tenduntur: & has post mille annorum regnum esse à diabolo commouendas, quae veniant in terram Israel, ut pugnent contra sanctos multos secum gentibus congregatis.

VI. In re difficillima dicimus primum non solum hoc loco Apoc. sed etiam apud Ezech. c. 38. & 39. Gog, & Magog ad extrema mundi tempora pertinere, vt est

Gog, & Magog ad extrema tempora pertinent. Sunt nomina propria nationum. Ezech. 38. Magog filius Iaphet. Ab eo sic dicta Scythia. Ioseph. Per Magog Scythica nationes, per Gogearu Rex intelligitur. Cur earum praecipue factio.

communis Doctorum sententia, & ex vtriusque Prophetae contextu manifestè colligitur. Deinde nomina haec Gog, & Magog non significare ex propria acceptione omnes gentes, quae ad Antichristu aggreganda sunt, sed peculiare quasdam nationes, vt est percipuum ex Ezech. 38. & praeterea, quia Magog vnus fuit ex filiis Iaphet, Genesis decimo. Vnde Scythia, quam incoluit Magog, dicta etiam est de eius nomine Magog, vt auctor est Ioseph. lib. 1. Antiquit. c. 7. Quare existimamus nomine Magog intelligendas esse nationes omnes Scythicas, quae ad Septentrionem habitant: nomine autem Gog accipiendum Principem, ac Regem omnium illarum gentium Scythicarum. Denique quoniam Antichristi exercitus aduersus Ecclesiam non ex his tantum Scythicis gentibus, sed ex omnibus mundi nationibus collectus esse debeat: haec tamen gentes praecipue nominantur, quia ferociiores sunt, & supra modum barbarae, & immanes, atque adeo in illis praecipuum exercitus Antichristi robur positum erit. Itaque per synecdochon accepta parte pro toto vniversus Antichristi exercitus ex Gog, & Magog constitutus dicitur, & bellum mouere aduersus castra Sanctorum, & ciuitatem dilectam, hoc est, Ecclesiam. Verum igne de caelo immisso diuinitus vniversus ille exercitus interibit, vt continuò Ioannes subiungit.

Contextus percurritur, & quaedam in eo difficultiora explicantur.

SECTIO II.

I. EA, de quibus superiori sectione disputauimus, praecipua sunt capita eorum, quae hoc loco à Ioanne scribuntur. Verum quia nonnulla maiorem adhuc expositionem requirunt, simulque, vt rerum series, atque nexus melius appareat, contextum sigillatim percurrendum, & si quid obscurius occurrat, explanandum putauimus. Sic igitur inepit Ioannes. *Vidi Angelum descendentem de caelo, habentem clauem abyssi, & catenam magnam in manu sua. Et apprehendit draconem serpente antiquum, qui est Diabolus, & Satanus, & ligauit eum per annos mille. Et misit eum in abyssum, & clausit, & signauit super illum, vt non seducat amplius gentes, donec consummentur mille anni. Et post haec oportet illum solui modico tempore. Et dixit mihi per hunc Angelum Christum ipsum accipiendum esse, vt ait communis sententia: is enim est, qui per Incarnationis mysterium de caelo descendit, & qui habet clauem abyssi, id est, inferni, quem ad modum ipsemet Christus de se dixit cap. 1. *Habeo clauem mortis, & inferni*, vt eo loco fusc diximus. *Catenam magnam* potestatem eius intelligit: is igitur est, qui apprehendit *draconem serpente antiquum*, id est, Diabolum, cuiusque *ligatum*, hoc est, sua potentia, & imperij catena detinuit, in inferni carcerem detrusit, vbi erit per mille annos, hoc est, usque ad Antichristi tempora, vt sectione superiori vberius explicauimus. *Et clausit, & signauit super illum*, id est, super diabolum, non super abyssum, vt patet*

ex

VIE GAN
la
Apoca
17
25